

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

Vår saksbehandler/tlf.
Jon Børre Ørbæk, 92086814, jbo@rcn.no

Vår ref. 16/3572

Oslo,
15.12.2017

Deres ref. 16/4377

Vedlegg: Evalueringsrapport

Evaluering av Bjerknessenteret

Vi viser til bestilling gitt av Kunnskapsdepartementet i tillegg til tildelingsbrev datert 29. april 2016, der Forskningsrådet bes foreta en *Internasjonal evaluering av Senter for klimadynamikk ved Bjerknessenteret*. Vi viser også til etterfølgende kommunikasjon og oppdatert oppdrag fra Kunnskapsdepartementet i brev datert 21. april 2017 der Forskningsrådet bes om å foreta en *evaluering av hele Bjerknessenteret*, samtidig som evalueringen ser særskilt på anvendelsen og merverdien av SKD-bevilgningen (Senter for Klimadynamikk). Dette på bakgrunn av at det ville være vanskelig å utføre en selvstendig evaluering av (SKD), slik departementet opprinnelig ba om i tillegg til tildelingsbrev for 2016. Departementets frist for levering av evalueringsrapporten (vedlegg1) er 18. desember 2017.

Evalueringens gjennomføring

Evalueringsoppdraget og rammene for evalueringen er reflektert i mandatet (vedlegg 2 i rapporten), som ble vedtatt av Forskningsrådets divisjonsstyre for energi, ressurser og miljø den 16. juni 2017. Sammensetningen av evalueringskomiteen (vedlegg 3 i rapporten) ble vedtatt av divisjonsstyret den 22. august 2017.

Evalueringskomiteen har bestått av 5 internasjonalt anerkjente forskere med faglig bakgrunn som til sammen godt dekker Bjerknessenterets fagområder. Forskningsrådet mener at komiteen har utført sitt arbeid på en positiv og effektiv måte. Komiteen har hatt flere videomøter, men hoveddelen av arbeidet med intervjuer og presentasjoner ble gjennomført på et fysisk møte (site visit) til Bjerknessenteret 23-25. oktober 2017, samtidig med Bjerknessenterets årsmøte og møte med sitt Scientific Advisory Board.

Evalueringsrapporten

Evalueringsrapporten er gjennomgående positiv. Komitéen uttrykker at den er imponert over Bjerknessenterets aktivitetsprogram og kvaliteter, inkludert den store entusiasmen og eierskapsfølelsen som ble vist på alle nivåer fra ledelse til studenter. Rapporten vektlegger betydningen av SKD-bevilgningen fra KD og mener denne finansieringen er det limet som binder senteret sammen. Uten en slik sentral kjernebevilgning vil senteret trolig ikke være bærekraftig på lengre sikt.

Evalueringsrapporten bekrefter at SKD-finansieringen har vært noe vanskelig å få fullstendig oversikt over. SKD-midlene representerer kun en liten del av senterets totale omsetning, men komiteen anerkjenner at midlene har vært essensielle for etablering av et strategisk ledet forskningsprogram ved Bjerknessenteret. *Komiteen anbefaler at SKD-finansieringen videreføres og anvendes for å stimulere kjerneprogrammet, samtidig som senteret i enda større grad klargjør eksplisitt hensikten og anvendelsen av midlene.*

Evalueringsrapporten peker også på noen svakheter og gir noen råd til senteret i det videre arbeidet.. Det anbefales at Bjerknessenteret utarbeider en finansieringsstrategi for perioden etter 2021. Samtidig er det behov for å konkretisere hva som er senterets mål, ambisjoner og visjon. Det er også nødvendig å kommunisere senterets vitenskapelig strategi bedre i organisasjonen og etablere en implementeringsplan for denne. Dette gjelder også bedre forankring av senterets nye organisering rundt 4 nye forskningstema, der hvert tema nå ledes av 4 forskningsledere finansiert av SKD.

Rapporten fremhever flere eksempler på at Bjerknessenterets forskningsbidrag er i verdensklasse, som blant annet senterets bidrag til utvikling og anvendelse av den norske jordsystemmodellen NorESM og forskning på karbonets kretsløp i jordsystemet mm. Evalueringen har omfattet perioden med SKD-bevilgning, 2010-2016, samt senterets planer for de neste fem til ti år. Kriteriene for evalueringen har i stor grad vært de samme som kriteriene for midtveisevaluering av SFF-III og for midtveisevalueringen av Bjerknessenteret i 2006 (SFF-I). Mandatet har også tatt hensyn til at senteret har et annet oppdrag, rapporterer på en annen måte, og er organisert annerledes med flere partnerinstitusjoner osv. enn et mer ordinært SFF.

Forskningsrådets kommentarer

Forskningsrådet behandlet evalueringsrapporten i Divisjonsstyret for energi, ressurser og miljø i møtet 13. desember 2017, og vi viderefremidler herved evalueringskomiteens rapport og konklusjoner til departementet.

Evalueringskomiteen har levert en godt gjennomarbeidet rapport med anbefalinger som vektlegger Bjerknessenterets internasjonale anerkjennelse og nasjonale verdi. Rapportens konklusjoner underbygges av Bjerknessenterets store aktivitetsprogram og konkurransedyktighet i å hente inn ekstern finansiering fra Forskningsrådet og EU. Samtidig er det viktig å merke seg den sentrale betydningen komiteen vektlegger at SKD-finansieringen har for opprettholdelse av et ledende klimaforskningsmiljø i Bergen.

Forskningsrådet er enig med evalueringskomiteen i at organiseringen av SKD som en integrert del av det eksisterende samarbeidet i Bjerknessenteret har fungert bra og støtter dermed anbefalingen om at KD viderefører finansieringen ut perioden. Vi anbefaler at Bjerknessenteret følger opp rådene fra

evalueringskomiteen, inkludert anbefalingen om at det bør utarbeides en strategi for hvordan perioden etter SKD skal organiseres og finansieres.

Med vennlig hilsen

Norges forskningsråd

Fridtjof Unander
Divisjonsdirektør
Divisjon for Energi, ressurser og miljø

Christina Abildgaard
Avdelingsdirektør, Klima og polar
Divisjon for Energi, ressurser og miljø

Godkjent og ekspedert elektronisk, uten signatur

Kopi: Bjerknnessenteret for klimaforskning